

HALK OYUNLARININ OKULÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNİN DİKKAT DÜZEYLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Hakkı ULUCAN¹
Ahmet KESKİN²
Meryem ALTUN²
Sevim KIR²

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, halk oyunlarının okul öncesi öğrencilerinin dikkat düzeylerine etkisini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Niğde ilindeki Emine Çetintürk ana okulunda 2017-2018 eğitim öğretim yılında öğrenim gören yaşları 5.5 olan toplamda 33 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada deneysel desen kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Frankfurter Dikkat Testi" deney grubuna ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. Araştırmada deneme grubunda yer alan çocuklara, haftada 1 gün olmak üzere toplam 11 hafta, 30-40 dakika süren halk oyunları eğitimi uygulanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Deney grubundaki öğrencilerin dikkat düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla Paired Samples t testi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre; deneme grubu öğrencilerin ön testteki puanlarına kıyasla son testte dikkat düzeylerinde artış meydana geldiği görülmüştür. Bundan dolayı halk oyunları eğitiminin 5.5 yaşındaki okul öncesi öğrencilerinin dikkat düzeylerini arttırmada etkisi olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Halk oyunları, okulöncesi, dikkat

Received: 17.10.2018

Accepted: 20.12.2018

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF FOLK DANCES ON ATTENTION LEVELS OF PRE- SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the effects of folk dancing on the attention levels of pre-school students. The study group consists of 33 students in the Emine Çetintürk kindergarten in Niğde province with a total age of 5.5 in the education year of 2017-2018. "Frankfurter Attention Test" was used as a pre-test and post-test for the experimental group. For the children who participated in the study group, a total of 11 weeks, 1 day a week, 30-40 minutes folk dance training was applied. The obtained data were analyzed using SPSS package program. The Paired Samples t test was used to determine whether there was a significant difference between the attentional levels of the students in the experiment group. According to the research result; it was seen that the students in the experimental group had a higher level of attention in the final test than the scores in the pre-test. Therefore, it can be said that the effect of the folk dance education is to increase the attention levels of the pre-school students at 5.5 years of age.

Keywords: Folk dancing, pre-school, attention

¹Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

²Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi BESYO

GİRİŞ

Okul öncesi dönem, çocuk gelişiminin en kritik ve en çok dikkat edilmesi gereken dönemidir. Bu dönemde öğrenme hızının çok yüksek olması sebebiyle alınan eğitim çocuğun yaşamını doğrudan etkilemekte ve bütün hayatını şekillendirmektedir⁴. Okul ortamındaki birçok görev, yaşa uygun yeterli performans gösterebilmek için dikkatin sürekliliğini gerektirir. Sürekli dikkat, seçiciliğin ve yoğunlaşmanın uygun ve gerekli olduğu durumda harekete geçmesi ve devam etme yeteneğidir¹³.

Zihinsel gelişimin çok hızlı olduğu bu dönemde bilişsel bir kavram olan "dikkat" ve "dikkat toplama" kavramları önem kazanmaktadır. Literatür incelendiğinde dikkatin çok boyutlu bilişsel bir özellik olduğu; öğrenme, hatırlama, iletişim, problem çözme, algılama ve diğer bütün bilişsel alanlarda etkili olduğu görülmektedir. Özellikle okuldaki başarı için dikkat toplamanın önemi vurgulanmaktadır¹¹.

Yoğunlaşma yeteneğinin eksik yada bozuk olmasına ise *Dikkat Eksikliği* denilmektedir. Dikkat eksikliği olan her çocuk mutlaka düzenli bir spor branşında çalışmalıdır. Kendisine uygun spor dalını bulup devam ettirmek bu rahatsızlığı yenmemize yardımcı olacaktır. Düzenli egzersiz yaparak birçok sorundan kurtulmak mümkündür⁵.

Halk oyunları, "Ait olduğu toplumun kültür değerlerini yansıtan; bir olayı, bir sevinci, bir üzüntüyü ifade eden; müzikli (bir müzik aleti eşliğinde veya müzik aleti olmadan, el, ayak gibi organlarla tempo tutarak) olarak, tek kişi veya gruplar halinde icra edilen; ölçülü ve düzenli hareketlerdir"³. Dikkat halk oyunlarında

performans için önemli olan konular arasındadır. Duyu organları hiçbir ayrıntıyı kaçırmamak için, dikkate konu olan kişi, nesne ya da olaylara odaklanır¹⁰.

Halk oyunları adımlamalarının yapılması sırasındaki yoğunlaşma ve dikkat etme performansı arttırmaktadır. Görsel, dokunsal ve duyuşsal algıların erken yaşlarda geliştirilmesi çocuk için çok önemlidir. Dikkatin gelişmesi, herhangi bir şeye yoğunlaşma ile oluşmaktadır. Çocuklar merak, hareket etme ve oyun oynama isteğine bağlı olarak öğrenmektedirler. Eğitim süreçleri içerisinde yer verilen halk oyunları etkinlikleri, çocukların yaratıcılıklarını kullanmalarını sağlamakta ve çocukların kendilerini tanımlarına fırsat vermektedir. Çocukların gelişim alanlarını desteklediği ve kendi deneyimlerine fırsat verdiği için okulöncesi çocukların yaşamında olması gereken önemli bir faaliyettir.

Araştırma sonuçlarının öncelikle çocuk eğitiminde büyük önemi olan anaokulu öğretmenlerine, öğrenme bozukluğu ya da hiperaktivite bozukluğu olan çocuklarla çalışan eğitimcilere ve bu çocukların ailelerine de yeni bir bakış açısı kazandırılacağı düşünülmektedir. Okul öncesi dönemde çocuğa kazandırılacak beceriler aynı zamanda çocuğun sonraki eğitim hayatına yön vermektedir.

Okul Öncesi dönem üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Ancak yapılan taramalarda ülkemizde bu yaş grubunda halkoyunlarının dikkat üzerine etkisi ile ilgili bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu bağlamda, halk oyunlarının okul öncesi çocuklarının dikkatleri üzerine etkisi incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ön-test, son-test deneysel desen kullanılmıştır. Deneklerin

bağımsız değişkene ilişkin (dikkat düzeyi) ölçümleri uygulama öncesinde ön test, sonrasında son test olarak aynı denekler

ve aynı ölçme aracı kullanılarak elde edilmektedir².

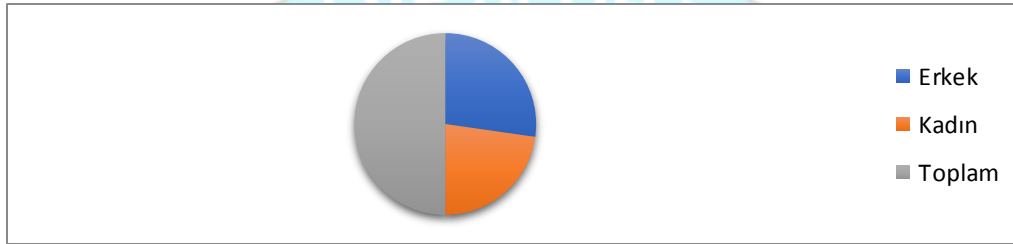
Çalışma Grubu

Bu çalışmada çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Niğde ilinde

bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız Emine Çetintürk Anaokuluna devam eden 5.5 yaşında 33 çocuk oluşturmaktadır.

Tablo 1. Deney Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	Yüzde
Erkek	18	54,5
Kadın	15	45,5
Toplam	33	100,0



Tablo 1'de çalışmaya katılan deneklerin cinsiyet dağılımı belirtilmiştir. Frekans (N) tablosu incelendiğinde erkeklerin %54,5

ve kadınların da %45,5'lik bir kesimi oluşturdukları görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

FTF-K (5-6 yaşındaki çocuklar için Konsantrasyon- Dikkat Toplama Testi): Raatz & Möhling (1971) tarafından geliştirilen ve çocukların dikkat toplama becerilerini ölçmeyi amaçlayan bu testte, çocukların birbirine karıştırılmış elma ve armutların içerisinde 90 saniyede armutları bulmaları ve işaretlemeleri istenmektedir⁸. Türkiye'de bu test Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi son sınıf öğrencileri tarafından Klinik Psikoloji Uygulamaları dersinde yönergenin anlaşılması ve testlerin uygulanması açısından beş-altı yaş grubundaki 30 çocuğa uygulanmıştır. FTF-K testinin

güvenirliliği test-tekrar-test metodu ile saptanmıştır. 1. ve 2. Test uygulamaları arasındaki korelasyon $r = 0.79$ 'dur. Ölçek her araştırmacı tarafından her çocuklara bireysel olarak uygulanmıştır⁶. FTF-K Dikkat Toplama Testi araştırmacı tarafından her çocuğa bireysel ya da küçük gruplar halinde uygulanmaktadır. Testte çocuğun 90 saniyede çizdiği armutlar ham puanı oluşturmaktadır.

Verilerin Analizi

Veriler SPSS 21.0 paket programından yararlanılarak istatistiksel analizler yapılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde Paired Samples testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Deney Grubu Dikkat Düzeyi Ön ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Grup	Ölçümler	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Deney Grubu (Halk Oyunları)	Dikkat Düzeyi Ön Test	33	25,87	13,3	32	-4,811	,000
	Dikkat Düzeyi Son Test	33	31,60	10,7			

Tablo 2’de halk oyunları çalışmasının dikkat düzeyine etkisini belirleyen ön-test/son-test puanları arasındaki karşılaştırmayı belirten t Test sonuçları yer almaktadır. Analizler sonucunda ön-test puan ortalaması $\bar{x}_{\text{ön}}=25,87$ son-test

puan ortalaması ise $\bar{x}_{\text{son}}=31,60$ olarak bulunmuştur. Puan ortalamaları arasındaki farka ilişkin elde edilen t değerinin ($t=-4,811$) anlamlı olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Ön ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Cinsiyet	Ölçümler	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Erkek	Dikkat Düzeyi Ön Test	18	21,33	12,98	17	-3,823	,001
	Dikkat Düzeyi Son Test	18	27,67	11,80			
Kadın	Dikkat Düzeyi Ön Test	15	31,33	11,97	14	-2,860	,013
	Dikkat Düzeyi Son Test	15	36,33	7,00			

Tablo 3’te Ön test ve son test sonucu dikkat düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığına dair karşılaştırılmasına yer verilmiştir. Puan

ortalamaları arasındaki farka ilişkin erkek deneklerin t değerlerinin ($t=-3,823$) kadın deneklerin t değerlerine ($t=-2,860$) oranla daha anlamlı çıktığı belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma da okul öncesi öğrencilerinin, 11 haftalık süren halk oyunları eğitiminin öncesi ve sonrası dikkat toplama süreçlerinin arasındaki farklılığa bakılmıştır. Literatürde, dikkat toplama eğitimi etkilerinin uzun süreli olduğu vurgulanmaktadır. Araştırma sonucunda, halk oyunları eğitimi alan okul öncesi deneme grubu öğrencilerin ön testteki puanlarına kıyasla son testte dikkat düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuç halk oyunlarının dikkat düzeyinin geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Dikkat toplama eğitimleri, literatürde yer alan diğer araştırmacı ve kuramcılar tarafından da önerilmektedir.

Bu çalışmada deneklerin puan ortalamaları arasındaki farka ilişkin erkek deneklerin değerlerinin ($t=-3,823$) kadın deneklerin değerlerine ($t=-2,860$) oranla

daha anlamlı çıktığı belirlenmiştir. Literatürde cinsiyetin dikkat toplama üzerine etkisi konusu tartışılmaktadır. Helmke ve Renkl (1993); Borchert (1998), kızların dikkat toplama konusunda erkeklerden daha başarılı olduğunu öne sürerken⁷; Neuhaus (2000), dikkat konusunda yapılan araştırmalar incelendiğinde bazı araştırmalarda kızların bazı araştırmalarda ise erkeklerin dikkat toplama becerisinin daha iyi olduğu sonucunun ortaya çıktığını belirtmiştir⁹. Wagner (1990) ise, çok sayıda araştırmacının dikkat konusunda cinsiyet farklılıklarından söz etmediğini bildirmiştir¹⁴. Rakic’e göre ise "Çocuğunuzu erken yaşta eğitmeniz ileriki yaşlara göre çok daha kolaydır." ¹²

Altun, vd. (2016)'nin Zeka Oyunlarının Okulöncesi Çocuklarının Dikkat Düzeylerine Etkisini incelediği çalışmada;

Zeka Oyunları eğitimi alan altı yaş çocukları ile Milli Eğitim Bakanlığı Okulöncesi Eğitim Programına göre eğitim alan altı yaş çocuklarının dikkat düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğunu ve zeka oyunlarının dikkat düzeyini geliştirmede etkili olduğunu belirtmişlerdir¹.

Gözalan (2013)'in oyun temelli dikkat eğitim programının 5-6 yaş çocuklarının dikkat ve dil becerilerine etkisini incelediği çalışmada, deneme grubunu oluşturan çocuklarda anlamlı farklılığın daha yüksek olduğu görülmüştür⁴. Yurdakul, vd. (2012) sekiz yaş grubu çocuklarda hareket eğitiminin dikkat ve hafıza gelişimine etkilerini inceledikleri çalışmada elde edilen sonuca göre; deney grubunun ön-son test farklarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür¹⁵.

KAYNAKÇA

1. Altun, M., Hazar, M., Hazar, Z. (2016). Investigation of the effects of brain teasers on attentionspans of pre-school children. *International Journal of Environmental & Science Education*, 11(15), 8112-8119.
2. Büyüköztürk, Ş., Kılıç Ç., E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
3. Eroğlu, T. (1999). Halk oyunları el kitabı. İstanbul: Mars.
4. Gözalan, E. (2013). Oyun temelli dikkat eğitim programının 5-6 yaş çocuklarının dikkat ve dil becerilerine etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
5. Kara, E. (2016). Çocuğunu tanı, dikkatini topla. Kocaeli: Arel.
6. Kaymak, S. (1995). Yuvaya giden beş yaşındaki çocuklarla dikkat toplama çalışmaları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
7. Kaymak, S. (2003). Dikkat toplama eğitimi programının 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin dikkat geliştirmesine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.
8. Kuscu, Ö. (2010). Orff-Schulwerk yaklaşımı ile yapılan müzik etkinliklerinin okulöncesi dönemdeki çocuklarının dikkat becerilerine etkisi.

Bu çalışmalar doğrultusunda oyunun sadece bir eğlence aracı olmadığı aynı zamanda da oyunlar çocuklara öğrenme ortamı sağlaması bakımından önemli görülmektedir. Oyun oynayan çocuk dikkatli, dikkat düzeyi yüksek olan çocuk ise daha başarılı olmaktadır. Sonuç olarak yapılan çalışma ile, okul öncesi öğrencilerinin dikkat gelişimini halk oyunlarının olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Okul öncesi eğitiminde halk oyunları eğitime daha geniş bir yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

ÖNERİLER

Araştırmada örneklem sayısının az olması ve çalışmaya katılan katılımcıların sadece tek bir ilden toplanmış olması, araştırma sonuçlarının genellemesini kısıtlamaktadır. Kişi sayısı artırılabilir, çalışma süresi daha uzun tutulabilir ve daha geniş bir alanı kapsayacak bir çalışma yapılabilir.

9. Neuhaus, I. M. (2000). The "hiredgun" effect: Assessing the effect of pay, frequency of testifying, and credentials on the perception of expert testimony. *Law and Human Behavior*, 24, 149-171.
10. Özerkan, N. K. (2004). Spor psikolojisine giriş, temel kavramlar. Ankara: Nobel Yayınları.
11. Özmen, S. K. (2011). Dikkat toplama becerisini geliştirici etkinlikler: Okulöncesi, anne babalar ve öğretmenler için el kitabı. (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
12. Solso, R. L., MacLin, M. K., MacLin, O. H. (2014). Bilişsel psikoloji. (Çev. Ayşe Ayçiçeği-Dinn). Kitabevi.
13. Sürücü, A., Kula, E. (2016). Dikkat becerisinin geliştirilmesi. Konya: Çizgi Kitabevi.
14. Uskan, C. (2011). Dikkat eksikliği bozukluğu olan 8-10 yaşındaki çocukların dikkat becerilerini geliştirmeye dayalı bir programın etkililiğinin sınanması. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
15. Yurdakul, N. A., Çamlıyer, H., Çamlıyer, H., Karabulut N., Soytürk, M. (2012). Sekiz yaş grubu çocuklarda hareket eğitiminin dikkat ve hafıza gelişimine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 103-108.